

**POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE**  
**LUKÁŠE PEŠOUTA:**  
**VZTAH K ŽIDŮM V ČESKOBRASTRSKÉ CÍRKVI EVANGELICKÉ**

Třebaže autor sleduje v podstatě chronologicky nejrozmanitější vyjádření k dané problematice v rámci existence Českobratrské církve evangelické, nezůstává u pouhého výčtu. Pokouší se o hlubší teologickou analýzu a zařazení do širšího kontextu jednak evropského, jednak židovsko-křesťanského dialogu. Událost *šoa* sice považuje za zásadní mezník reflexe vztahu k židům, ale nastiňuje i ohlas událostí v předválečném Německu u nás.

Materiál, který diplomand zpracovává, představují především články z tisku a prohlášení církve. Nemýlím-li se, pak jedinou odbornou biblicko-teologickou statí je článek J.B.Součka, Izrael a církve v myšlení apoštola Pavla z r. 1971, a rozsáhlejší práce J.Smolíka a M.Prudkého. Cenný je pokus o srovnání dvou aktuálních církevních textů – studijní dokument 30. synodu ČCE z r. 2001 a dokument Církve a Izrael leuenberského společenství církví z téhož roku. Tyto články, prohlášení a publikace mají svou výpovědní hodnotu. Avšak jen partikulární. Mohou něco napovědět, ale nemohou vyjádřit to, co slibuje nadpis diplomové práce. Vztah k židům v ČCE je daleko komplexnější fenomén, daný například rodovými kořeny a tradicemi, soužitím atd., ale především písmáckou a kazatelskou praxí. I když se v církevním tisku dočteme leccos, jak nám Pešout ukazuje, sotva se najde sbor, kazatel či čtenář bible, který by zpochybňoval relevanci Starého zákona. Proto lze sotva tvrdit, že mimo prohlášení nové orientace v roce 1962, a to ještě poněkud vágní (str. 26), se v této oblasti vlastně nic nedělo. Diplomand si je omezených možností své práce zjevně vědom (str. 3), ale domnívám se, že jej to mělo vést k větší skepsi vůči některým svým soudům (například několikrát opakované tvrzení-klišé o selhání Bekennende Kirche či ČCE).

Struktura práce – alespoň podle nahlédnutí do obsahu – vykazuje logickou stavbu, i když by šlo jistě postupovat i jinak: kapitolu 7. předřadit dílčím specifickým tématům (problému eklesiologie a misie). Vypracování jednotlivých kapitol je pak problematičtější; občas jsou určité otázky přesouvány „na později“, jiné se stále znovu opakují.

Svůj postoj k problematice vztahu křesťanů a židů vyjadřuje diplomand vcelku zřetelně, staví se za *model komplementarity*. Proto lokalizuje danou otázku do oblasti eklesiologické (kap. 5) a pléduje pro užívání termínu „lid Boží“, který by měl napomoci vyjádřit vztah obou komunit. To je nepochybně sympatické. Otázkou však je, čím tento termín bude naplněn pozitivně. Autor se kloní k modelu dvou cest po schismatu, o němž svědčí NZ: Židé budou ospravedlněni ze Zákona, křesťané skrze Krista (a „národy“ skrze své svědomí? Sr. Ř 2,15) a odmítá jakoukoli podobu misie mezi židy. Znamená to, že misie mezi židy, jak ji zaznamenávají Sk (především Sk 1,7n, ale tak i celá Lukášova koncepce dějin spásy), byly možné pouze do tohoto schisma a v současnosti jde o antikvované téma? Má misie vůbec nějaké opodstatnění? Je škoda, že autor nezaznamenal a neanalyzoval při svém bádání dokument XXII. synodu ČCE z listopadu 1981, tisk č. 13 o misii. Pak by se nepochybně diferencovaněji vyjádřil jistě nejen na téma misie a ČCE (str. 53), ale i ke své problematice. Za metodický problém nepovažuji skutečnost, že se autor rozhodl pro určitý model řešení vztahu křesťanů a židů, ale že se tříděním do jednotlivých příhrádek (viz str. 38-39) nechal natolik strhnout, že ne vždy dokáže dosti diferencovaně referovat o analyzovaných předlohách. Domnívám se, že se to týká především špatné známky, kterou nakonec udělil kde kterému teologovi, mezi jinými také J.B.Součkovi za jeho christologický exklusivismus. (O exklusivismu nechť se diplomand poučí například u P.Hoška, Na cestě k dialogu, Praha 2005.) Ostatně: jaké schéma vztahu zastává ap. Pavel v Ř 2,16? Model dvou cest má nepochybně mnoho zastánců. Biblický argument pro něj nám však diplomand nepředkládá. Nesporně zajímavá je poznámka o W.Vischerovi (str. 15), který je označen za antisemitu. Přiznávám, že mi to nejde do hlavy, zvážíme-li, že byl zakladatelem a předsedou Spolku přátel Izraele a s D.Bonhoefferem tvůrcem Bételského vyznání na obranu židovských spoluobčanů.

Po formální stránce je diplomová práce zpracována pěkně, nalezneme jen minimum chyb a některé nepřesnosti (unitáři místo unionovaných, luteránští místo luterských).

Práci doporučuji k obhajobě.

  
Ladislav Beneš